אישים באגרות הראי"ה

האדמו"ר הרב אברהם מרדכי אלתר מגור, בעל "אמרי אמת"

האדמו"ר מגור, ממייסדי "אגודת ישראל" ומראשי היהדות החרדית בפולין · תרכ"ו–תש"ח (1865–1948)

5 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

רבי אברהם מרדכי אלתר נולד בעיירה גור שליד ורשה בז' בטבת תרכ"ו (1865), בנו הבכור של רבי יהודה אריה לייב אלתר, בעל "שפת אמת". במשך 43 שנה היה האדמו"ר של חסידות גור, ובימיו הגיעה החסידות לשיא התפשטותה. היה ממייסדי "אגודת ישראל" ועמד בראש מועצת גדולי התורה שלה. מכונה "אמרי אמת" על שם ספרו.

רבי אברהם מרדכי אהב את ארץ ישראל, ביקר בה חמש פעמים, ובהשפעתו עלו לארץ מאות משפחות מחסידי גור. בשנת ת"ש (1940) נמלט מפולין ועלה לארץ, ונפטר בירושלים בשבועות תש"ח (1948).

הרב קוק על האדמו"ר מגור

בביקורו הראשון בארץ ישראל, בניסן תרפ"א (1921), ביקר האדמו"ר מגור בפתאומיות בביתו של הרב קוק (כרך ד', אגרת אצח). אחר כך הודה לו הרב קוק על "חפצו הטהור להביא את ברכת השלו' בעיה"ק" בין תלמידי החכמים שנתפלגו בגלל "מטילי מומים ומשלחי מדנים בין אחים", שכיוונו את דבריהם נגד הרב קוק ונגד הרב חרל"פ בגלל כתביו. הרב קוק מסביר שכוונת כתביו להכניס בלב הרחוקים "מחשבות של קדושה", ושלשונות קצרים הצריכים ביאור יש לפרש "לצד האמת ואור הקודש". הרב קוק מציע לאגד את "כל שלמי אמונים" בגוף רשמי, "ההסתדרות הירושלמית", ומוסיף ש"ענין אגודת ישראל, ושלמי אמוני ישראל הם כל כך קרובים ללבי", אבל אין להחליש את "כח הזכות המאושר של הממלכות" (כרך ד', אגרת אצט). בצאתו מן הארץ בירך אותו הרב קוק שישוב "במהרה באור גדולה וישועה" (כרך ד', אגרת אקג).

כבר בחשון תרפ"א כתב הרב קוק לגיסו של האדמו"ר, הרב צבי חנוך הכהן מבנדין, "ומה יקרו לי אמרי קודש דכ"ק גיסו הרה"ק שליט"א", ושכתב גם אליו דברים אחדים (כרך ד', אגרת אעג).

בסיוון תרפ"ג (1923) סיפר הרב קוק לרב חיים הירשנזון מה שעבר בינו ובין האדמו"ר: האדמו"ר אמר לו בשם "המעוררים" שסגנון הלשון הקצר במקומות אחדים בספר 'אורות' (ראו בפרשת הפולמוס על ספר "אורות") מביא לידי תרעומות, והרב קוק כתב לו פתק קצר: אם יש לשונות כאלה שמצערים "תמימי לב", "הנני מצטער על אשר לא בארתי יותר את כונתי" - בתנאי שגם המעוררים יפרסמו נוסח של חרטה. התנאי לא קוים, והפתק פורסם. "כי אמנם אולי יותר מדאי ויתרתי מפני השלו', אבל לא בעקרי דעות ח"ו נגעו הדברים כ"א בשאלת סגנון הלשון" (כרך ד', אגרת אקפד).

הרב שלמה אבינר על האדמו"ר מגור

"האדמו"ר מגור, לא היה בדרכו של מרן הרב קוק, אך אחרי שפגש אותו, אמר: בחמישים השנים האחרונות, לא קם מוח כמוהו". "התווכחו אתו והביאו לפניו שמות שונים אך הוא עמד בדעתו ולא

ויתר". (מקור: הכרעה כמרן הרב קוק (אבינרפדיה))

"כאשר האדמו"ר מגור ביקר בארץ הוא שאל את מרן הרב קוק: אצלנו, החסידים, אנחנו אוכלים שיריים של הרבי (מה שמבטא שהחסיד מבטל את עצמו בתוך רבו) ואצלכם?" הרב קוק השיב: "אנחנו שיריים של כנסת ישראל (עיין ספר אורות עו), אנחנו בלועים בתוך עם ישראל. נשמת האומה היא הרבי שלנו, היא מקור חיינו, ועם ישראל הוא חיינו". (מקור: עבודת ד' - כולנו יחד (אבינרפדיה))

האגרות

כרך ד', אגרת אעג: לגיסו, הרב צבי חנוך הכהן מבנדין: הרב קוק כתב גם לאדמו"ר דברים אחדים.

"ומה יקרו לי אמרי קודש דכ"ק גיסו הרה"ק שליט"א"

כרך ד', אגרת אצח: הרב קוק לא השתתף בישיבת הוועדה בגלל ביקורו הפתאומי של האדמו"ר מגור בביתו.

"כ"א לסבת בקורו הפתאומי של האדמו"ר מגורא, בביתי"

כרך ד', אגרת אצט: תודה על השתדלותו להשכין שלום בין תלמידי החכמים בירושלים, הסבר לכתביו של הרב קוק, והצעת 'ההסתדרות הירושלמית'.

"הנה מצאתי לנפשי חובה להביא את תודתי לכ"ק כתר"ה"

כרך ד', אגרת אקג: ברכת הדרך בצאתו מן הארץ, ותפילה שישוב במהרה.

"על דרכו בקודש בצעדו מן הקודש אל החול"

כרך ד', אגרת אקפד: לרב הירשנזון: מה שעבר בין הרב קוק לאדמו"ר מגור בעניין לשונות ספר 'אורות'.

"על כל מה שכתב במכתביו ע"ד מה שעבר ביני ובין הה"צ מגור שי'"

ראו גם

הרב יעקב משה חרל"פ, שגם נגדו כוונו דברי המתנגדים. (הרב חרל"פ)

נוסח האגרות

5 האגרות שבהן נזכר האדמו"ר מגור, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אעג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו מרחשון תרפ"א - ירושלים **נמען:** הרב צבי חנוך הכהן מבנדין

תודה על ברכותיו. הרב קוק כתב גם לגיסו של הרב (האדמו"ר מגור). חובה עתה לרומם את שם ירושלים ולהודיע שעיקר מטרת השיבה לארץ היא קדושתה, ושתשועת ישראל תתגלה רק על ידי יראי ה'.

עיקרי הדברים

- תודה.
- מכתב לאדמו"ר מגור.
- קדושת ירושלים כמטרה.

נוסח האגרת

ב"ה. יום כ"ו חשון תרפ"א[1] ירושלים

לכבוד הרב המאוה"ג[2] החסיד המפורסם בנש"ק[3] מו"ה[4] צבי הען שליט"א[5]

שלו' וברכה באה"ר[6] אחדשה"ט[7] בכת"ר[8] באהבה נאמנה, הנני בזה מגיש את תודתי הרבה לכתר"ה[9] על דבריו היקרים, וברכותיו ברכות צדיק, אשר הביע בטוב לבבו הטהור אלי במכתבו היקר לידידינו הרבנים החסידים מו"ה צבי דוד, ומו"ה[10] דוד ליב כהן, ומו"ה משה שליט"א שלשה מטיבי צעד, ד' עליהם יחיו. והנני בזה להתכוין כנגד המברך כת"ר[11] שליט"א, יברכהו ה' מציון ר'[12] צבי חנוך הכהן מבנדין. וממקור הברכות יתברך בכט"ס[13]. ומה יקרו לי אמרי קודש דכ"ק[14] גיסו הרה"ק[15] שליט"א, וכתבתי ג"כ[16] להוד קדשו דברים אחדים. אף כי הרבה מאד היה לי להרצות לפניו שי'[17], ע"ד[18] היחש של חבת קודש הראויה עכשיו להתגלות ביתר שאת וביתר עז מכל יראי ד' וחושבי שמו, לאהבת ארצנו הקדושה וישובה. בקודש ובקדושה וטהרה, אבל חששתי להטריחו בקריאת דברים ארוכים. ואקוה שעוד יופיעו ברוח קדשם במכתבים הבאים, ואז נבא בעז"ה[19] בפרטן של דברים, לבאר ע"פ[20] הידיעה הברורה שיש לנו ע"פ תהלוכות החיים ממקום המעשה, את כל מה שאנו צריכים להתאמץ בהם בנוגע לעבודת הקודש ביחש אה"ק[21] ובנינה.

וביחוד חובה אדירה היא לנו עתה לרומם ולקדש את שם עיה"ק[22] ירושלים תובב"א[23] - ולשאת את דגל קדשה ברוממות קרן לצדיקים, להודיע לכל באי עולם, שעקר מטרת שבותינו לאה"ק[24], וכל צפייתנו לה היא רק בשביל קדושתה הגדולה וזה יתן חן וכבוד לכל יראי ד', והוד והדר לישראל לעיני כל יושבי תבל, אקוה שמעכ"ת[25] שי' יתבונן על דברי אלה היוצאים מקרב לב ונפש המצפה לרחמי השי"ת[26] וחסדיו, על עמו הנגש ונענה, ועל פליטת סופריו יראיו וחושבי שמו, שרק מהם ועל ידם מוכרחת היא תשועת ישראל להתגלות בארץ חמדה בעזהשי"ת[27].

והנני בזה חותם בברכת אהבה רבה ואהבת עולם, כנה"ר[28] ונפש ידידו דוש"ת[29] בחבת קודש מלונ"ח[30]

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

1. תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
2. המאוה"ג - המאור הגדול
3. בנש"ק - בנן של קדושים
4. מו"ה - מורנו הרב
5. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
6. באה"ר - באהבה רבה
7. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
8. בכת"ר - בכבוד תורתו
9. לכתר"ה - לכבוד תורתו רום הדרתו
10. ומו"ה - ומורנו הרב
11. כת"ר - כבוד תורתו
12. ר' - רבי
13. בכט"ס - בכל טוב סלה
14. דכ"ק - דכבוד קדושת
15. הרה"ק - הרב שם שמתחיל באות ק (כגון קלונימוס) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
16. ג"כ - גם כן
17. שי' - שיחיה
18. ע"ד - על דבר
19. בעז"ה - בעזרת השם
20. ע"פ - על פי
21. אה"ק - ארץ הקודש
22. עיה"ק - עיר הקודש
23. תובב"א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
24. לאה"ק - לארץ הקודש
25. שמעכ"ת - שמעלת כבוד תורתו
26. השי"ת - השם יתברך
27. בעזהשי"ת - בעזרת השם יתברך
28. כנה"ר - כנפשו הרמה
29. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
30. מלונ"ח - מצפה לנחמת ציון

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אצח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ז' ניסן תרפ"א **נמען:** מר מיוחס

רשימת המוסדות שערכה הוועדה אינה נכונה, וחסרים בה מוסדות חשובים. הרב קוק לא השתתף בגלל ביקור פתאומי של האדמו"ר מגור, ולא הודיעו לו מתי לבוא. הרב קוק אינו מסכים לרשימה ומבקש כינוס נוסף לפי רצון הנדיב.

עיקרי הדברים

- התנגדות לרשימה.
- היעדרות בגלל ביקור האדמו"ר.
- כינוס נוסף.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. ז' ניסן תרפ"א[2] למר מיוחס פה. אנכי מוצא את הרשימה שנערכה ע"י[3] מע"כ[4] הועדה, לא; נכונה כלפי הרבה מוסדות בעלי-ערך, שלא הוכנסו בה, ובהיות כי סבת אי-השתתפותי בועדה לא היתה באשמתי, כ"א[5] לסבת בקורו הפתאומי של האדמו"ר[6] מגורא, בביתי, וג"כ[7] לא קבלתי ידיעה מתי לבא. וע"כ[8] הנני מוצא להודיע לכ'[9], שבשום אופן, א"א[10] לי להסכים להרשימה כמו שהיא. ואבקש. להתכנס עוד הפעם, להערכת הרשימה הנ"ל[11], לטובת כל מוסדות הקדש, בהתאם לרצונו של הנדיב.

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
3. ע"י - על ידי
4. מע"כ - מעלת כבודם
5. כ"א - כי אם
6. האדמו"ר - האדוננו מורנו ורבנו
7. וג"כ - וגם כן
8. וע"כ - ועל כן
9. לכ' - לכבוד
10. א"א - אי אפשר
11. הנ"ל - הנזכר לעיל

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אצט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"א ניסן תרפ"א **נמען:** האדמו"ר הרב אברהם מרדכי אלטר מגור

תודה על השתדלותו להביא שלום בין תלמידי החכמים שנתפלגו בגלל 'מטילי מומים', שכיוונו נגדו ונגד הרב חרל"פ בגלל כתביו. מטרתם להכניס בלב הרחוקים מחשבות קדושה בדרכי נועם, ואין בהם רפיון בתורה ובמצוות; לשונות קצרים יש לדון לכף זכות (בעל העיקרים). אין להילחם בכל כוח בונה, ויש לאגד את שלומי האמונים בגוף רשמי - 'ההסתדרות הירושלמית' - במעמד לא פחות מההסתדרות הציונית, וזה יחזק את ההשפעה הפוליטית, כי זכות ישראל לארץ מיוסדת על דבר ה'. בתוספת: 'אגודת ישראל' קרובה ללבו, אבל אין להחליש את הזכות שקיבלנו מן הממלכות.

עיקרי הדברים

- תודה על השתדלות לשלום.
- המתנגדים לכתביו.
- לא להילחם בבונים.
- ההסתדרות הירושלמית.
- זכות הממלכות.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. יום י"א לחדש ניסן תרפ"א[2]

לכ"ק[3] רב רחימאי הגאון הצדיק המפורסם. דגול מראשי אלפי ישראל נזר הקודש כקש"ת[4] מוהרא"מ[5] אלטר שליט"א[6],

מגור יצ"ו[7]. שלו'[8] וברכה מאדון השלו'[9], באה"ר[10]. הנה מצאתי לנפשי חובה להביא את תודתי לכ"ק כתר"ה[11], על השתדלותו וחפצו הטהור להביא את ברכת השלו' בעיה"ק[12] ת"ו[13], בין ת"ח[14] עוסקים בתורה וביראת ד'. שנתפלגו לעדרים בעוה"ר[15], ע"י[16] עטיים של מטילי מומים ומשלחי מדנים בין אחים. ומהם אשר שמו למטרה אותי ואת ידיד נפשי הרב הגאון הצדיק מוהרי"מ[17] חרל"פ[18] שליט"א, בהתלותם בדברים אשר יצאו ממני בכתב, שהם נכונים לישרים בלבותם, והצורך של השעה הוא להכניס בלב הרחוקים, מחשבות של קדושה ע"י התרוממות נפש למקור חיי נשמת ישראל הכללית, ולפעול על הלבבות בדברי ידידות ודרכי נועם, בביאור יסוד אחדות עם ד' הגוי קדוש כולו, והארת קדושת ארץ חמדת עולמים, ובטחון אמיץ כי אור ד' יגלה ע"י כל מסבות הזמנים.

והנהגת הגויים והממלכות, שהננו רואים את נצני האורה ממפלאות תמים דעים, ממש בעיני בשר ג"כ[19]. ובכל הדברים אין בהם שום נדנוד ורפיון ידים חלילה, מהתאמץ בהחזקת התורה והמצוה וקשר קדושת ישראל, ודבקות בת"ח[20] גדולים וצדיקים שבכל דור ודור, שהם הם עמודי החיים לבית ישראל.ואם באיזה מקומות באו ברשימותי, לשונות קצרים הצריכים באור, זאת היא חובת כל איש יר"א[21] לדון לכ"ז ולפרש הדברים לצד האמת ואור הקודש, כתורה וכמצוה. וכמה האריך בזה הרב, בעל העקרים בהערה למאמר השני, אקוה שיתגלגל זכות ע"י זכאי מכ"ה שליט"א. ואלה האנשים

החשובים שתמיד אני מכבדם, אשר בעוה"ר קמו נגדנו, יכירו וידעו כי לא זו הדרך, וכי אין זה חפץ השי"ת[22], להביא רבים למכשול עון, של הוצאת דבה ובזוי ת"ח, שהם נחשבים מכלל שלומי אמוני ישראל בכל לבם ונפשם, ועמלים תמיד לקדש שם שמים. ולהביא על ישראל ברכת שלו' ואחדות, ולחזק ע"י פעולה זו את יסוד קדושת התורה והאמונה בע"ה[23], ביחוד באה"ק[24] בעת הבנותה. וגם מה שנוגע לעניינים הכלליים, הלא הדרך היותר בטוחה היא שלא להלחם עם כל כח בונה ועושה טובה לישראל, אפילו רק בחומריות, רק לאגד יחד את כל שלמי אמונים, ולקרא לכל עם קדוש להתחזק במעוז הקודש, ולהודיע לכל העולם כולו, בישראל ובעמים, שישנה באת כח כללית של האומה הקדושה על כל עניני הדת והאמונה באי"י[25].

ולפי דעתי ראוי לקרא לה ההסתדרות הירושלמית, שתהי'[26] עומדת בצורה של הרשמיות שלה במדריגה לא פחותה מההסתדרות הציונית. וע"י[27] הכח הכללי והרשמי של כל עניני הקודש, יכנס יסוד הישוב הקדוש באי"י יותר ויותר בחוגי ההשפעה של קדושת תוה"ק[28] ושומרי מצותי', וקרן צדיקים יתרומם בע"ה. ובזה תתחזק ג"כ ההשפעה הפוליטית של ישראל ואי"י[29], גם כלפי אוה"ע[30], שת"ל[31] כל העמים וגדוליהם יודעים שעקר הכח והזכות של ישראל לאי"י[32] הוא מיוסד ביסוד הקודש של דבר ד', שאינו מתגלה כי"א[33] ע"י המחזיקים בדבר ד' ותוה"ק[34] בכל לבם ונפשם בכל ארחות חייהם. ואני תפילה, יחנינו השי"ת ויחן בלב כל גדולי וקדושי דורנו להבין את יושר אמרי בענין הקדוש הזה, ונזכה מהרה לגאולה שלמה ולבנין בית קדשנו ותפארתנו לרומם קרן ביראת ד' הטהורה, ברב עז ושלו'.

והי'[35] זה שלו' וברכה כנפשו הקדושה, ונפש מתכבד באהבתו ודוש"ת[36] באה"ר[37]

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ.ב. וזאת למודעי כי ענין אגודת ישראל, ושלמי אמוני ישראל הם כל כך קרובים ללבי, וחפצי לחזק אותם, עד כמה שידי הכהה והדלה מגעת. אבל מאד מאד אנו חייבים להשמר שלא להחליש את כח הזכות המאושר של הממלכות שזכינו בהם בע"ה לפי המצב עתה, בשום ענין של גורם קרוב או רחוק, כי"א להוסיף אומץ ולחזק את זכותן של ישראל על אדמת הקודש, ממקור הקודש של תורת ד' תמימה העומדת לעד, לבצר את יסודי החינוך באי"י בבתי ת"ת[38] וישיבות, בקדושת התוי"ר[39] כימי עולם, הנ"ל[40]

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
3. לכ"ק - לכבוד קדושת
4. כקש"ת - כבוד קדושת שם תפארתו
5. מוהרא"מ - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות א, מ (למשל: אברהם + משה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
8. שלו' - שלום
9. השלו' - השלום

10. באה"ר - באהבה רבה
11. כתר"ה - כבוד תורתו רום הדרתו
12. בעיה"ק - בעיר הקודש
13. ת"ו - תבנה ותכונן
14. ת"ח - תלמידי חכמים
15. בעוה"ר - בעוונותינו הרבים
16. ע"י - על ידי
17. מוהרי"מ - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות י, מ (למשל: יעקב + משה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
18. חרל"פ - הרב יעקב משה חרל"פ (תלמידו של הרב קוק)
19. ג"כ - גם כן
20. בת"ח - בתלמידי חכמים
21. יר"א - ירא אלקים
22. השי"ת - השם יתברך
23. בע"ה - בעזרת השם
24. באה"ק - בארץ הקודש
25. בא"י - בארץ ישראל
26. שתהי' - שתהיה
27. וע"י - ועל ידי
28. תוה"ק - תורתנו הקדושה
29. וא"י - וארץ ישראל
30. אוה"ע - אומות העולם
31. שת"ל - שתודה לא-ל
32. לא"י - לארץ ישראל
33. כ"א - כי אם
34. ותוה"ק - ותורתנו הקדושה
35. והי' - והיה
36. ודוש"ת - ודורש שלומו ותורתו
37. באה"ר - באהבה רבה
38. ת"ת - תלמוד תורה
39. התוי"ר - התורה ויראה
40. הנ"ל - הנזכר לעיל

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: אור ליום ב' אייר תרפ"א **נמען:** האדמו"ר מגור

ברכת הדרך לאדמו"ר בצאתו מהארץ, אחרי שזכה להתקשר בחיבת הקודש של ארץ ישראל, ותפילה שישוב במהרה.

עיקרי הדברים

- ברכת הדרך.
- חיבת הארץ.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. אור ליום ב' אייר תרפ"א[2]

ברכת ה' מקדש להדרת רב רחימאי הרב הגאון הצדיק המפורסם אוצר טהרה יושר ותמימות מוהרא"מ[3] אלטר שליט"א[4]

מגור יצ"ו[5], וכא"ל[6], שלו'[7] רב וברכת עולמים ממכון בית חיינו מהר הקדש מירושלים, אחדשה"ט[8] דהדר"ג[9] כתר"ה[10] שליט"א באה"ר[11], יקבל נא ברצון הוד קדושת כתר"ה מגור שי'[12] את ברכתי בדברים שבכתב השלוחים לו בזה, על דרכו בקודש בצעדו מן הקודש אל החול, על דעת להקשר בחבת הקודש של ארץ הקודש ארץ החיים, מקום חמדת כל ישראל וחמדת נעימת עליון חבת קודש של כל צבאי צבאות, עליונים ותחתונים, ארץ צבי וירושלים, אשר זכהו השי"ת[13] לחזות אותה ולהתנעם מנעם קדשה ולהקשר בקדושתה. כן יבורך גבר הדרת קדשו, לשוב הקודש במהרה באור גדולה וישועה, בתת ה' בקרוב ישועה מציון לישראל תפארתו, ולעיני כל יושבי תבל יתקדש שם צור ישראל וגואלו ביהודה עם קדושו, ושב יעקב ושקט ושאנן כימי עולם, ומלך ביופיו וארמון על משפטו יראו עינינו וישמח לבנו, וה' ישמר צאתו ובאו לחיים ולשלום בכט"ס[14], כנפשו הקדושה ונפש ידי"ע[15] אחוז בקדושת ידידות קדשו, הקי'[16] א"י[17] הכהן

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
3. מוהרא"מ - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות א, מ (למשל: אברהם + משה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
4. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
6. וכא"ל - וכל אשר לו
7. שלו' - שלום
8. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
9. דהדר"ג - דהדרת גאונו
10. כתר"ה - כבוד תורתו רום הדרתו
11. באה"ר - באהבה רבה
12. שי' - שיחיה
13. השי"ת - השם יתברך

14. בכט"ס - בכל טוב סלה
15. ידי"ע - ידידו עוז
16. הק' - הקטן
17. א"י - ארץ ישראל

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקפד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו סיון תרפ"ג **נמען:** הרב חיים הירשנזון

תודה על החלק השלישי של ספרו. שלא יצטער על מה שעבר בינו לבין האדמו"ר מגור: 'אולי יותר מדאי ויתרתי מפני השלום', אבל רק בעניין סגנון; הרב קוק כתב שאם לשונות קצרים ב'אורות' מצערים תמימים - הרב קוק מצטער שלא ביאר יותר, בתנאי שהמעוררים יפרסמו חרטה. התנאי לא קוים, ופתקו פורסם, ואולי בתמצית שלא עמד טעמה.

עיקרי הדברים

- תודה על הספר.
- הפתק לאדמו"ר מגור.
- התנאי לא קוים.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. כ"ו סיון תרפ"ג[2]

שלו'[3] וברכה לכ'[4] ידי"נ[5] הרב הגאון המפורסם החכם המרומם אוצר תושי' מו"ה[6] חיים הירשענזאהן שליט"א[7] אחדשה"ט[8] באה"ר[9],

יסלח לי כתר"ה[10] על אחור דברי תודתי לקבלת ספרו ח"ג[11], שבא אמנם מתוך המון המחשבות שדבריו החשובים מעוררים. שחשבתי שאמצא לי זמן להעלות על הספר דברים מסודרים ככל השאלות הגדולות שמעיר בהם תמיד, ועד כה לא עמדה לי השעה למצא לי ע"ז[12] עת נכונה ונדחה הענין מיום ליום. אמנם כעת בקבלת מכתבו הנני מוכרח להסתפק בקצרן של דברים, ואבקש מכ"ג שליט"א שלא יצטער כלל ועיקר על כל מה שכתב במכתביו ע"ד[13] מה שעבר ביני ובין הה"צ[14] מגור שי'[15]. כי אמנם אולי יותר מדאי ויתרתי מפני השלו'[16], אבל לא בעקרי דעות ח"ו[17] נגעו הדברים כ"א[18] בשאלת סגנון הלשון, שהוא אמר לי בשם אלה המעוררים, שלדעתם סגנון הלשון בקצורו באיזה מקומות מס' האורות מביא אותם לידי תרעומות, וע"ז[19] רשמתי לו פתקא קצרה, שתכנה הוא שאם אמת הדבר שנמצאים לשונות כאלה שמביאים בקצורם צער לתמימי לב מאיזה סוג שיהי'[20], הנני מצטער על אשר לא בארתי יותר את כונתי, וג"ז[21] הי'[22] בתנאי שמצדם של המעוררים, גם הם יפרסמו נוסח של חרטה, על אשר נתנו יד לפגום בדברי קדש ודעות טהורות האמורות בספר הנ"ל[23] ושאר חוברות שנתפרסמו ממני, אבל התנאי לא נתקיים, ומצדם לא נעשה שום דבר לקרב השלו', ואת ענין הפתקא שלי ניתן לפרסום, איני יודע אם כצורתו או באיזה נוסח תמציתי שמסופקני אם עמד טעמו בו.

זהו כל הענין, שאיננו שוה לטפל בו כלל, וכונת כתר"ה ודאי היא לטובה כיד אהבת האמת הטובה עליו, ולא יעלה על לבו שיהי' לי איזה חלישות דעת נגדו כי ידעתי טהרת רוחו העדין. והנני בזה חותם בברכה בצפית ישועה לרוממות קרן עם ד' על נחלת קדשו, וצמיחת פרי תהלה בכרם בית ישראל בהר ציון וירושלים.

כנה"ר[24] ונפש ידי"ע[25] דוש"ת[26] באה"ר

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"ג - השנה תרפ"ג (1922/1923)
3. שלו' - שלום
4. לכ' - לכבוד
5. ידי"נ - ידיד נפשי
6. מו"ה - מורנו הרב
7. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
8. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
9. באה"ר - באהבה רבה
10. כתר"ה - כבוד תורתו רום הדרתו
11. ח"ג - חלק ג'
12. ע"ז - על זה
13. ע"ד - על דבר
14. ההי"צ - הרב הצדיק
15. שי' - שיחיה
16. השלו' - השלום
17. ח"ו - חס ושלום
18. כ"א - כי אם
19. וע"ז - ועל זה
20. שיהי' - שיהיה
21. וג"ז - וגם זה
22. הי' - היה
23. הנ"ל - הנזכר לעיל
24. כנה"ר - כנפשו הרמה
25. ידי"ע - ידידו עוז
26. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו